

22132235

International Baccalaureate®
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

FINNISH B – STANDARD LEVEL – PAPER 1
FINNOIS B – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
FINÉS B – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Friday 10 May 2013 (afternoon)
Vendredi 10 mai 2013 (après-midi)
Viernes 10 de mayo de 2013 (tarde)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Blank page
Page vierge
Página en blanco

TEKSTI A

Tervetuloa Kirjavinkkeihin!

Kirjavinkit-sivusto arvostelee lukemisen arvoisia kirjoja. Arkistosta löydät kaikki yli seitsemän vuoden aikana kertyneet vinkit. Voit seurata kirja-arvostelujen päivittymistä monin tavoin: tilaa Kirjavinkkien RSS-syöte, tee sähköpostitilaus, seuraa Twitteriä tai fanita Kirjavinkkejä Facebookissa.

Taustaa

Kirjavinkit on hyvien kirjojen esittelemiseen keskittynyt sivusto. Jokainen täällä esitellyistä yli 2000 kirjasta on sellainen, jota suosittelemme luettavaksi. Maailmassa on niin paljon hyviä kirjoja, ettei huonoille kannata antaa tilaa ja aikaa. Kirjavinkkien avulla on toivottavasti helpompaa etsiä kirjoja kirjastoista ja kirjakaupoista.

- 10 Esiteltäviä kirjoja ei ole rajattu: esittelemme uutta ja vanhaa, kaunokirjallisuutta ja tietokirjallisuutta, kotimaista ja ulkomaista, suomeksi ja muilla kielillä. Vinkkaajien omat mieltymykset määrittelevät valikoimia. Tästä syystä esimerkiksi tieteiskirjallisuutta ja fantasiaa on esitelty paljon.

- 15 Kirjavinkkien päätoimittajana toimii tietokirjailija Mikko Saari. Kirjavinkkien muita kirjoittajia yhdistää kiinnostus hyviä kirjoja kohtaan. Vinkkaajien kokoonpano on vaihdellut vuosien varrella, ja uusia kirjoittajia otetaan mieluusti mukaan. Kirjavinkkejä kirjoitetaan harrastusmielessä rakkaudesta kirjoihin.

Kirjavinkit perustettiin huhtikuussa 2002, eli kirjoja on esitelty jo noin kymmenen vuoden ajan. Kirjavinkit.net avattiin yleisölle kesäkuussa 2008, ja maaliskuussa 2009 osoitteeksi vaihtui Kirjavinkit.fi. Elokuussa 2009 Kirjavinkit sai uuden, uljaan ulkoasun.

Haluatko Kirjavinkkien toimitukseen?

- 20 Toimitukseen mahtuu vielä, erityisesti jos kirjamakusi poikkeaa Kirjavinkeissä tällä hetkellä esitellyistä kirjoista. Kirjavinkkien kirjoittajilta edellytetään seuraavia ominaisuuksia:

- Hyvä kirjoitustaito. Kirjoittamasi teksti antaa fiksun vaikutelman: siinä on asiaa mutta ei kirjoitusvirheitä.
- Pitkäjänteisyys. Et katoa muutaman arvostelun kirjoitettua.

- 25 Luonnollisestikaan arvostelujen kirjoittamisesta ei saa mitään palkkiota, mutta kunhan osoittaudut luotettavaksi kirjoittajaksi, pääset nauttimaan kustantajien antamista ilmaisista arvostelukappaleista. Jos olet edelleen kiinnostunut, ota yhteyttä!

Palaute

Mikäli joku tietty kirjavinkkaus herättää halua antaa palautetta, voit kommentoida suoraan vinkin sivulle. Ensimmäistä kertaa kommentoidessasi viestisi menee ensin tarkastettavaksi; tarkastus ottaa aikansa, jonka jälkeen kommenttisi ilmestyy sivuille. Jatkossa viestisi tulevat suoraan läpi.

www.kirjavinkit.fi (2012)

TEKSTI B

Pätkiikö?

Muistia ja keskittymiskykyä voi parantaa käyttämällä aivoja. Tässä aivojumppaohje jokaiselle viikonpäivälle.

Maanantai: Tanssi musiikin tahtiin!

Liikunta antaa ajatuksille tilaisuuden kulkea omia polkujaan. Näin aivot nollautuvat ja virkistyvät. Syntyy tilaa uudelle. Musiikin kuuntelu puolestaan aktivoi hermoverkkoa ja vaikuttaa vireystilaan, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja tunteisiin. Jos liikunta ja musiikki yhdistyvät, aivoalueiden yhteistyö kehittyy. Aivot muovautuvat uusien taitojen oppimista varten. Yhdessä musiikki ja liikunta estävät masennusta ja parantavat stressin sietoa.

Tiistai: Pelaa pelejä!

Kaikki pelit kehittävät tarkkaavaisuutta ja työmuistia. Konsoli-, tietokone-, lauta- ja korttipeleissä strateginen ajattelu kehittyy, kun joutuu miettimään vastausta muiden tekemiin ”siirtoihin”. Tietokonepelit kehittävät nopeutta, tunnistamista, suunnitelmallisuutta, loogista päättelyä ja ongelmanratkaisua. Siksi tietokoneella pelaaminen kehittää työmuistia, ongelmanratkaisukykyä ja aivotoiminnan joustavuutta.

Keskiviikko: / – X – /

Kielten opettelu käy aivojumppasta. Vieraan kielen oppiminen ylläpitää aivojen joustavuutta ja henkistä toimintakykyä. Juonellisia kirjoja lukiessa aivot luovat mielikuvia ja tapahtumaketjuja, jolloin ihminen käyttää useita aivojen alueita. Aivot saavat tekemistä, kun ne yhdistelevät uutta ja aiemmin hankittua tietoa. Vielä paremmin aivot aktivoituvat, jos keskustele lukemastaan muiden kanssa.

Torstai: [– 12 –]

Rutiineissa ei ole mitään pahaa, mutta välillä niitä on hyvä rikkoa. Jos rutiinit tuntuvat tylsiltä, se tarkoittaa, että tuttu tekeminen ei enää stimuloi aivoja tarpeeksi. Yhdistele rutiineihin uusia toimintatapoja työ- tai vapaa-ajalla. Kävele eri reittiä kuin tavallisesti. Muistilaput ja kalenteri auttavat painamaan asioita mieleen, mutta aivoja voi bodata jättämällä ainakin osan kirjoittamatta.

Perjantai: [– 13 –]

Ristisanatehtävät kehittävät aivojen etuosassa sijaitsevaa työmuistia. Työmuisti on lyhytkestoinen muisti, josta kaiken tärkeän pitäisi tallentua pitkäkestoiseen muistiin ja turhan unohtua. Ristisanat vaativat useiden aivoalueiden käyttöä, koska niitä tehdessä joutuu yhdistelemään näköhavaintoja ja aiemmin hankittua tietoa sekä miettimään, missä järjestyksessä tehtävässä pitää edetä.

Lauantai: [– 14 –]

Vilkas sosiaalinen elämä vahvistaa aivojen hermoverkostoja. Hermostolujen välille rakentuu uusia yhteyksiä, sillä joukossa pitää huomioida erilaisia mielipiteitä ja käyttää aistejaan monipuolisesti. Elämään saa jopa vuosia lisää, kun osallistuu useaan sosiaaliseen verkostoon. Näitä ovat esimerkiksi
35 perhe, työkaverit, naapurit tai pokeripiiri.

Sunnuntai: [– 15 –]

Jatkuva univaje aiheuttaa muistihäiriöitä. Väsyneenä voi tehdä mieli tukeutua rutiiniratkaisuihin. Väsymys myös kyynistää ja masentaa. Lyhytkin unenpuute heikentää vireystilaa ja keskittymiskykyä. Kun keskittymiskyky on huono, työ voi takkuilla. Täytyy nukkua 7–8 tunnin
40 yöunet, jotta voi oppia, muistaa ja toimia luovasti. Unen aikana aivot saavat uutta energiaa ja tilaa uusille asioille. Kun aivot ovat levänneet, ideoita alkaa kummuta ja uusi viikko alkaa hyvin.

Tiina Leinonen, *Helsingin Sanomat* (31. tammikuuta 2011)

TEKSTI C

Mikseivät saunominen ja Kalevala näy Unescon kokoamalla listalla?

Aineettoman kulttuuriperinnön lista kasvaa ilman Suomea.

YK:n kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco julkaisi tällä viikolla 51 uutta aineettoman kulttuuriperinnön kohdetta. Intangible Cultural Heritage -listalle nousivat muun muassa flamenco, Peking-ooppera ja akupunktio. Mutta missä on kalevalainen runonlaulu? Entä saunominen? Kuppaus? Saamelainen shamanismi?

Paljastuu karmea totuus: mitään näistä ei ole voitu edes esittää vuodesta 2008 pidetyille maailman aineettoman kulttuuriperinnön listalle, koska Suomi ei ole ratifioinut Unescon sopimusta vuodelta 2003. Suomen Unesco-toimikunnan pääsihteeri, kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström kertoo, että toimikunta suhtautuu sopimukseen myönteisesti ja on toivonut, että opetus- ja kulttuuriministeriö selvittäisi Suomen mahdollisuuksia ratifioida se. "Toivomme, että Suomi liittyisi mukaan", Holmström myöntää.

Hidas eteneminen on johtunut osin siitä, että Suomi ei ole täysin tyytyväinen Unescon sopimuksen tekstiin. Esimerkiksi tutkimustyön merkitystä olisi voinut korostaa, Holmström sanoo. "Lisäksi on tarkkaan katsottava, mitä velvoitteita sopimus toisi tullessaan." Sopimuksen on ratifioinut jo 132 maata, joukossaan Islanti, Norja ja Tanska sekä Baltian maat. Suomessa haluttiin rauhassa katsoa, millaiseksi toiminta aineettoman kulttuuriperinnön hyväksi listauksineen muotoutuu, suunnittelija Hannu Vainonen opetus- ja kulttuuriministeriöstä sanoo. Monet Aasian ja Afrikan maat lähtivät esimerkiksi heti innokkaasti hakemaan statusta aineettomalle kulttuuriperinnölleen, Vainonen kertoo. "Suomessa taas on hyvät arkistot ja vahva infrastruktuuri koulutuksessa. Perinnettä on tallennettu hyvin, ja taidetta tuetaan paljon", Vainonen perustele.

Kulttuurisia perinteitä korostava lista tuo vastapainoa kovien arvojen maailmaan ja edustaa hiljaista tietoa, Zabrina Holmström pohtii. Monia toisella Unescon listalla eli maailmanperintölistalla olevia arvokohteita ei olisi olemassa ilman näitä henkisiä, aineettomia perintöjä. Unescon kokoama luettelo maailman kulttuuri- ja luonnonperintökohteista, World Heritage List, on aineettoman perinnön listaa vanhempi ja tunnetumpi. Vuodesta 1978 pidetyllä listalla on jo 911 kohdetta. Suomalaisia niistä on seitsemän: Suomenlinna, Vanha Rauma, Petäjäveden vanha kirkko, Verlan puuhiomo ja pahvitehdas, Sammallahdenmäen muinaisjäännösalue, Struven kolmiomittausketju ja Merenkurkun saaristo.

Suomi yritti kasvattaa "aineellisten" maailmanperintökohteidensa määrää [- 26 -] vuonna 2007 esittämällä sinne Alvar Aallon suunnittelemaa Paimion parantolaa, kertoo intendentti Margaretha Ehrström Museovirastosta. Tuolloin edellytettiin [- 27 -] mittavia lisäselvityksiä, ja anomus vedettiin takaisin. Uusi hakemus lähtee Pariisiin [- 28 -] laajat perustelut valmistuvat, Ehrström arvioi.

Aineettomia perintökohteita täytyy [- 29 -] pyöritellä vain omassa päässä. Joulurauhan julistus? Yöttömät yöt? Suomalaisten kapellimestarien karisma? Metsä pyhättönä?

Pirkko Kotirinta, *Helsingin Sanomat* (20. marraskuuta 2010)

TEKSTI D

KOLUMNI

Sofi Oksanen on suomalainen kirjailija.

”Miksi et kirjoittaisi englanniksi?”

Käväisin Lontoossa romaanini Puhdistuksen brittiversioiden julkaisun myötä. Saatuaani käsiini painotuoreen kirjani huomasin, että takakansitekstissä ei mainittu teoksen alkuperäiskieltä tai kirjailijan kotimaata.

Tieto löytyi sisäsivuilta pienellä prantilla, samoin kääntäjä Lola Rogersin nimi, mutta taitavasanaisesti muotoillusta takakannesta syntyi kuitenkin mielikuva englanniksi kirjoitetusta kirjasta, joka ei siis kuulu brittikirjakauppiaiden korvissa hälytyskelloja soittavaan käännöskirjallisuuden kategoriaan *translated fiction*. Myös kannen kritiikkisitaatit oli valittu tukemaan tätä käsitystä.

Aivan kuten Yhdysvalloissa, Iso-Britanniassa julkaistuista teoksista vain kolmisen prosenttia on käännöskirjallisuutta. Ja aivan kuin Jenkeissä, myös Iso-Britanniassa kiinnostus siihen on nousussa. Tai ainakin myynti on kasvussa.

Kirjani takakansiteksti herätti kuitenkin epäilyn siitä, että kasvu voi johtua myös ovelasta markkinoinnista, käännöskirjallisuuden naamioimisesta mahdollisimman kotimaiseksi, ei niinkään kiinnostuksesta ulkomaiseen sanataiteeseen.

Kirja-alan väki varmistelikin, että suosittun Carlos Ruiz Zafónin teoksista saa nykyään etsimällä etsiä vihjeitä siitä, että töiden originaalikieli on espanja.

Toisaalta – onko kirjojen jakaminen käännöskirjallisuuteen ja kotimaiseen kirjallisuuteen ylipäättään tarpeellista? Ehkä rajan häivyttämisestä ei ole pahemmin haittaa?

Kun Yhdysvalloissa kohtasin lukijoita, joita suomen kieli kiinnosti, Iso-Britanniassa yhden päivän aikana kolme toimittajaa kysyi saman kysymyksen: ”*Your English is very good, so why don’t you write in English?*” Faktuaalisesti englantini ei suinkaan ole niin hyvää, että se kelpaisi kirjoituskielekseni.

Mutta kysymys on kiinnostava, sillä [– 38 –] ei ole minulle ennen esitetty. En myöskään ole aikaisemmin törmännyt toimittajiin, jotka pitäisivät eksoottisena [– 39 –] kirjailija kirjoittaa erikoisella äidinkielellään – ja myös haluaa tehdä niin. Tai ihmettelyä [– 40 –] kirjailija vapaaehtoisesti asettautuu kielivalinnallaan marginaaliseen asemaan, jos ajatellaan Suomen ulkopuolista lukijakuntaa.

Mitä ilmeisimmin kysyjien mieleen ei myöskään tullut, että aiheeni eivät käsittele englanninkielisiä maita, ja senkin vuoksi paikallinen sanasto on täsmällisempää ja ilmaisuvoimaisempaa. Ajatus siitä, että oikeus kirjoittaa äidinkielellään on jo arvo sinänsä, oli heille vieras ja ehkä hyvä esimerkki angloamerikkalaisesta kulttuuri-imperialismin aikaansaamasta ajattelusta.

Sitä arvokkaammaksi itse kuitenkin koin työkaluni, suomen kielen.

Sofi Oksanen, *Helsingin Sanomat* (4. elokuuta 2010)

¹ *Your English is very good, so why don’t you write in English?* Osaat englantia erittäin hyvin; miksi et kirjoita englanniksi